

Examining the Processes and Consequences of Political Interference in the Education Sector of Kerman Province

Hossein. Movahedineya¹, Dariush. Boostani^{2*}, Yousof. Moslemi Mahani³

¹ PhD Student, Department of Political Sociology, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

² Associate Professor, Department of Sociology, Shahid Bahonar University, Kerman, Iran

³ Assistant Professor, Department of Political Science, Shahid Bahonar University, Kerman, Iran

* Corresponding author email address: dboostani@uk.ac.ir

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Movahedineya, H., Boostani, D., & Moslemi Mahani, Y. (2024). Examining the Processes and Consequences of Political Interference in the Education Sector of Kerman Province. *Journal of Social-Political Studies of Iran's Culture and History*, 3(4), 272-286.

© 2024 the authors. Published by Iran-Mehr: The Institute for Social Study and Research. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

ABSTRACT

The aim of this article is to examine the processes and consequences of political interference in the education sector of Kerman Province. The research method employed in this study includes the use of grounded theory along with fieldwork and in-depth interviews. The statistical population of this study consisted of teachers, staff, administrators, and retirees from the education sector of Kerman Province. The results derived from qualitative analyses identified nine categories in the processes section and seven categories in the consequences section, indicating that education in the Kerman Province education sector, as a docile steed of politics, is influenced by various political groups and political institutions. Consequently, this article assists policymakers and education professionals in making better decisions aimed at improving processes and eliminating obstacles related to political interference. Overall, this article, through qualitative and content analysis methods, identifies the problems and challenges arising from political interference in the education sector.

Keywords: Political education damages, de-identification of educational actors, political interference, Kerman.

EXTENDED ABSTRACT

The education system plays a vital role in shaping individuals and preparing them for social life. Despite considerable efforts, the Iranian education system still faces significant challenges. One of the main issues is the inadequate quality of education, particularly the disparity between rural and urban areas and between public and private schools, which has been highlighted as a critical weakness (Hajimirzaei, 2019). Another major problem is the unequal distribution of resources, leading to disparities in educational quality across the country (Farzanegan & Gholipour, 2020). Poor planning and the failure to assess societal and labor market needs have resulted in a mismatch between educational content and practical demands (Bahramitash & Salehi Esfahani, 2017). Additionally, the inefficiency of performance evaluation systems for schools and teachers further diminishes educational quality (Sadeghi, 2020). Infrastructure deficiencies, such as the lack of educational equipment, internet access, and qualified personnel, also hinder effective education delivery (Nedjat, 2019).

Previous research has explored various dimensions of educational policy. Saei et al. (2012) analyzed the legal inputs and social costs of educational policies from 1981 to 2009, concluding that educational policies remained consistent despite changes in government approaches (Saei et al., 2012). Mohammadi (2016) examined the impact of government educational policies from 1981 to 2001, noting significant effects on education quality due to curricular, structural, and human resource policy changes (Mohammadi, 2016). Other studies have highlighted contradictions in the education system, economic constraints, imitation, and educational inequality (Khanban, 2016; Nikpay, 2009; Sadeghi, 2020). However, the qualitative and in-depth examination of political interference in education remains underexplored, particularly in Kerman Province, where political actors have notably influenced the education sector.

Methods and Materials

This study employed grounded theory and in-depth interviews for data collection. The sample consisted of 35 participants, including teachers, staff, administrators, and retirees from Kerman Province's education sector, selected through purposive sampling, maximum variation, and snowball sampling methods. Data were analyzed using open, axial, and selective coding, with member checking and audits ensuring the reliability of findings.

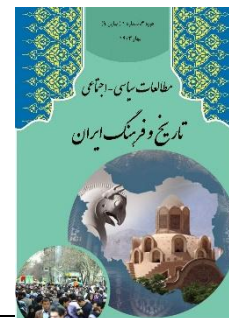
Findings

Data analysis identified nine categories related to the processes of political interference and seven categories related to its consequences. The processes included gender bias, political interests overriding educational interests, co-evolution of education and politics, dual parasitic structure, ideological political training, an abandoned education system, boundless education, and forced exclusion. Gender bias was evident in administrative appointments, with women often overlooked despite their significant presence in the education workforce. Political interests frequently overshadowed educational goals, affecting research and academic programs. The dual parasitic structure reflected mutual dependence between political actors and educational administrators. Ideological training aimed to perpetuate the ruling political ideology through the education system. Widespread political interference created numerous distractions, leading to an abandoned education system. The lack of clear boundaries in educational policies facilitated political intervention. Competency was often sidelined in favor of political affiliations, resulting in comprehensive political interference across all levels of education administration.

The consequences of political interference included the disempowerment of educational subjects, leading to inefficiency and an inability to fulfill educational objectives. Political interference also caused frustration and demoralization among educators, reducing their motivation and satisfaction. Educational deviations emerged as political influences led to neglect of educational goals, underinvestment, and social and ethical issues. Surveillance anxiety arose from the presence of political, military, and religious oversight, creating fear and job insecurity among educators. The erosion of educators' identities hindered their socialization and skill acquisition, often resulting in identity crises. Political interference contributed to various educational damages, including poor educational outcomes, social and psychological issues, and inadequate physical infrastructure in schools. Finally, forced exclusion of competent individuals from the education system due to political pressures further weakened the system's effectiveness.

Discussion and Conclusion

The analysis revealed that political interference has profoundly impacted the education sector in Kerman Province, turning education into a compliant instrument of political agendas. The dominance of politics over education was evident in all aspects, from policy-making to daily administration. This interference not only undermined educational quality but also stifled innovation and competence within the system. The dual dependency between political actors and educational administrators perpetuated this cycle, with each side relying on the other for survival and advancement. Gender bias and ideological training further compounded the challenges, creating an environment where educational needs were secondary to political interests. The lack of clear boundaries and accountability facilitated widespread interference, leaving educators disempowered and demoralized. To mitigate these issues, it is essential to establish clear boundaries between politics and education, ensure merit-based appointments, and provide adequate resources and support for educational institutions. Addressing these challenges requires collaborative efforts from policymakers, educators, and civil society to safeguard the integrity and quality of education in Kerman Province.

بررسی فرآیندها و پیامدهای دخالت سیاست در حوزه آموزش و پرورش استان کرمان

حسین موحدی نیا^۱، داریوش بوستانی^{۲*}، یوسف مسلمی مهنی^۳

۱. دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی سیاسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. دانشیار گروه جامعه‌شناسی، دانشگاه شهید باهنر، کرمان، ایران

۳. استادیار، گروه علوم سیاسی، دانشگاه شهید باهنر، کرمان، ایران

* ایمیل نویسنده مسئول: dboostani@uk.ac.ir

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله

پژوهشی اصیل

نحوه استناد به این مقاله:

موحدی نیا، حسین، بوستانی، داریوش، و مسلمی مهنی، یوسف. (۱۴۰۳). بررسی فرآیندها و پیامدهای دخالت سیاست در حوزه آموزش و پرورش استان کرمان. *مطالعات سیاسی-اجتماعی تاریخ و فرهنگ ایران*، ۳(۴)، ۲۸۶-۲۷۲.

هدف این مقاله، بررسی فرآیندها و پیامدهای دخالت سیاست در حوزه آموزش و پرورش استان کرمان است. روش تحقیق در این مقاله شامل استفاده از روش گراند تئوری و انجام کار میدانی و مصاحبه عمیق بوده است. جامعه آماری این پژوهش شامل معلمان، کارکنان، مدیران و بازنشستگان آموزش و پرورش استان کرمان بوده‌اند. نتایج حاصل از تحلیل‌های کیفی، شامل شناسایی ۹ مقوله در بخش فرآیندها و ۷ مقوله در بخش پیامدها بوده که نشان‌دهنده آموزش در حوزه آموزش و پرورش استان کرمان به‌عنوان اسب راهوار سیاست تحت‌تأثیر گروه‌های سیاسی و نهادهای سیاسی مختلف قرار می‌گیرد. در نتیجه، این مقاله به تصمیم‌گیران و عموم متخصصان حوزه آموزش و پرورش کمک می‌کند تا در راستای بهبود فرآیندها و حذف موانع مرتبط با دخالت سیاست، تصمیمات بهتری اتخاذ کنند. به‌طور کلی، این مقاله با توجه به روش‌های تحقیق کیفی و محتوایی، به شناسایی مشکلات و چالش‌های ناشی از دخالت سیاست در حوزه آموزش و پرورش پرداخته‌است.

کلیدواژگان: آسیب‌های آموزش سیاسی، هویت زدایی کنشگران آموزشی، دخالت سیاست، کرمان.

© ۱۴۰۳ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی [\(CC BY-NC 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) صورت گرفته است.

سیستم آموزش و پرورش به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین نهادهای هر جامعه، نقش بسیار حیاتی در شکل‌گیری و تربیت افراد دارد. هدف این سیستم، پیدا کردن و پرورش کسانی است که هنوز آمادگی زندگی اجتماعی را ندارند، و به ایجاد و تقویت حالات جسمانی، اخلاقی و فرهنگی در فرد می‌پردازد. اما با وجود تلاش‌های بسیار در سیستم آموزش و پرورش ایران، هنوز برخی ضعف‌ها و چالش‌ها در این حوزه وجود دارد. برخی از ضعف‌های آموزش و پرورش ایران عبارتند از:

۱. کیفیت نامناسب آموزش: وجود تفاوت‌های قابل توجه در کیفیت آموزش بین مناطق روستایی و شهری و بین مدارس دولتی و خصوصی از جمله ضعف‌های این حوزه است (Hajimirzaei, 2019).

۲. عدم توازن در توزیع منابع: توزیع نامتناسب منابع مالی و امکانات بین مدارس و استان‌ها، باعث عدم ایجاد توازن در کیفیت آموزش و پرورش در سراسر کشور شده‌است (Farzanegan & Gholipour, 2020).

۳. نقص در برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری: برنامه‌ریزی ضعیف و عدم سنجش دقیق نیازهای جامعه و بازار کار، منجر به عدم تطابق درس‌ها و محتوای آموزشی با نیازهای عملی و معیارهای جدید جامعه شده‌است (Bahramitash & Salehi Esfahani, 2017).

۴. ناتوانی در ارزیابی و پایش: نظام ارزیابی و پایش عملکرد مدارس و معلمان ناکارآمد است و این موضوع ممکن است منجر به کاهش کیفیت آموزش و پرورش گردد (Sadeghi, 2020).

۵. نبود زیرساخت‌های کافی: مدارس در برخی مناطق با مشکلات زیرساختی مواجه هستند، از جمله نبود تجهیزات و امکانات آموزشی، عدم دسترسی به اینترنت و فناوری‌های اطلاعاتی، نقص در تأمین نیروی انسانی متخصص و مشکلات ساختاری و مدیریتی (Nedjat, 2019).

ساعی و همکاران (۲۰۱۲) در مقاله‌ای به بررسی دو بعد سیاست آموزش، یعنی درون‌داد قانونی و هزینه اجتماعی در طول سال‌های مورد بررسی پرداخته‌اند. این پژوهش با استفاده از داده‌های کمی و کیفی، به‌منظور پاسخ به این سؤال تنظیم شده‌است: چگونه سیاست آموزش در دوره زمانی ۱۳۶۰ تا ۱۳۸۸ تحت‌تأثیر دولت و با توجه به درون‌داد قانونی و هزینه اجتماعی بوده است؟ نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که سیاست آموزش در دو بعد درون‌داد قانونی و هزینه اجتماعی در طول بازه زمانی مورد بررسی، تابعی از رویکرد دولت‌ها نبوده است. به‌عبارت دیگر، با وجود تفاوت‌های کم در درون‌داد قانونی، سیاست‌های آموزشی دولت‌های مورد بررسی در حوزه آموزش ادامه و تکرار یافته‌اند. همچنین، طی سال‌های مورد بررسی، اگرچه هزینه اجتماعی در بعد آموزش کمی نوسان داشته است، اما به نظر می‌رسد این نوسان تحت‌تأثیر تغییر رویکرد دولت‌ها نبوده است (Saei et al., 2012).

محمدی (۲۰۱۶) محققان با تحلیل داده‌های آماری و مصاحبه‌ها، تأثیر سیاست‌های آموزشی دولت در دوره ۱۳۶۰-۱۳۸۰ را بر کیفیت آموزش و پرورش در ایران مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان دادند که سیاست‌های آموزشی دولت در این دوره، از جمله تغییرات در برنامه‌های درسی، ساختار سازمانی و سیاست‌های منابع انسانی، تأثیر قابل توجهی بر کیفیت آموزش و پرورش داشته است. این تحقیق نشان داد که تغییرات سیاستی می‌تواند بهبود یا تضعیف در کیفیت آموزش و پرورش منجر شود و نقش بسیار مهمی در توسعه آموزش و پرورش در کشور دارد (Mohammadi, 2016).

بررسی ادبیات تحقیق نشان می‌دهد که برخی از مطالعات در زمینه رابطه سیاست و آموزش و پرورش نتایج ارزشمندی را به‌دست آورده‌اند، از جمله تناقضات میدانی، ضعف سرمایه اقتصادی، تقلیدگرایی و نابرابری آموزش (Khanban, 2016; Nikpay, 2009; Sadeghi,)

2020). با این حال، برخی از جنبه‌های مهم و تأثیرگذار در میدان آموزش، مانند نفوذ سیاست در فرایندهای آموزش، به شکل کامل مورد بررسی قرار نگرفته است. علاوه بر این، فرایندهای نفوذ سیاست در آموزش به صورت کیفی و عمیق کمتر مورد توجه و بررسی قرار گرفته اند. بنابراین، طرح مسئله پژوهش حاضر بر اساس تداخل دو میدان سیاست و آموزش ایجاد می شود، به دلیل خلأ پژوهشی در این حوزه و عدم بررسی کامل فرایندهای نفوذ سیاست در آموزش. این متن، با بررسی کامل تر و جامع تر پیشینه پژوهشی، تلاش می کند تا به ارتقای این حوزه تحقیقاتی بپردازد و نقاط ضعف موجود را تجاوز کند.

استان کرمان، همواره یکی از استان‌هایی بوده است که کنشگران سیاسی از طیف‌های مختلف وارد حوزه سیاست شده اند و تجربه نگارنده حاکی از دخالت قابل ملاحظه سیاست در نهاد آموزش و پرورش استان است. مسئله اصلی این تحقیق عبارت است از: ماهیت فرآیندهای دخالت میدان سیاست و آموزش چگونه است؟ کنش و استراتژی‌های کنشگران در دو حوزه چه پیامدهایی برای نظام آموزشی به همراه دارد؟

روش پژوهش

در این پژوهش، داده‌ها با استفاده از روش مصاحبه عمیق جمع‌آوری شده اند. مصاحبه کیفی عمیق با شیوه‌های نظریه زمینه‌ای سازگاری بسیاری دارد. در مصاحبه عمیق، محقق کنترل بیشتری بر ساختار داده‌ها دارد. مشارکت‌کنندگان در این پژوهش شامل ۳۵ نفر از معلمان، کارکنان، مدیران و بازنشستگان آموزش و پرورش استان کرمان هستند که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شده اند. در این نمونه‌گیری، از روش‌های حداکثر تنوع و گلوله‌برفی استفاده شده است. با هر یک از مشارکت‌کنندگان در تحقیق، به طور میانگین حدود ۴۰ دقیقه مصاحبه صورت گرفته است. تحلیل داده‌ها با استفاده از روش‌های کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی انجام شده است. در نهایت، اعتمادپذیری یافته‌ها با استفاده از روش ارزیابی توسط اعضا و ممیزی بررسی شده است.

یافته‌ها

پس از کدگذاری و تحلیل مصاحبه‌های ۳۵ نفر از مشارکت‌کنندگان درباره فرآیندها و پیامدهای دخالت سیاست، ۹ مقوله در بخش فرآیندها و ۷ مقوله به عنوان پیامدهای دخالت سیاست در آموزش و پرورش شناسایی شدند:

جدول ۱

فرایندها و پیامدهای دخالت سیاست در آموزش و پرورش

مقولات پیامدها	مقولات فرایندها
ناتوانی سوزها	سوگیری جنسیتی
یأس و سرخوردگی	علائق سیاسی به عنوان علایق آموزشی
انحرافات آموزشی	هم‌تغییری آموزش و سیاست
اضطراب نظارت	ساختار انگلیسی دوسویه
هویت زدایی کنشگران آموزشی	تربیت ایدئولوژیکی سیاست‌محور
آسیب‌های آموزش سیاسی	آموزش و پرورش رها شده
حذف از روی اجبار و اختیار	آموزش و پرورش بی‌حد و مرز

سوگیری جنسیتی

تفاوت‌های جنسیتی در سیستم آموزش و پرورش، به خصوص در سطح ستادی و تصمیم‌گیری‌های سطح ملی، استانی و شهرستانی قابل مشاهده است. این تفاوت‌ها معمولاً به دلیل تداخل میدان سیاست و خواست‌های سیاسی رخ می دهد. در یک سازمان بزرگ مانند آموزش

و پرورش که نیمی از نیروی کار آن را زنان تشکیل می‌دهند، عدم استفاده مناسب از زنان در برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری باعث می‌شود که تصمیم‌گیران با قشر زنان به شیوه مناسبی آشنا نباشند و برنامه‌های یکسانی برای سیستم آموزش و پرورش اجرا شود.

جدول ۲

سوگیری جنسیتی در سیستم آموزش و پرورش

مشارکت‌کننده	سابقه کار	بیانیه
خانم ۱	۱۶ سال	در جلسات انتصابات، نگاه جنسیتی وجود دارد. سیستم اداری ما یک سیستم مرد سالار است.
خانم ۲	۱۴ سال	در برابری شرایط مساوی، اقا ترجیح داده می‌شود. نگاه جنسیتی در بخش‌های مختلف آموزش و پرورش وجود دارد.
خانم ۳	۲۱ سال	نگاه جنسیتی در آموزش و پرورش بیداد می‌کند. محدودیت‌هایی در مأموریت‌ها وجود دارد و همواره ترجیح می‌دهند دو نفر از جنس یکسان را انتخاب کنند.
خانم ۴	۱۴ سال	در عمل، استفاده از ظرفیت خانم‌ها در سیستم آموزش و پرورش دیده نمی‌شود.
خانم ۵	۱۲ سال	سیستم سیاسی و سیاستمداران مرد می‌خواهند که بر سرکار باشند و به این ترتیب تمایل به سوگیری جنسیتی وجود دارد.
خانم ۶	نامشخص	با حرف‌های تهدیدآمیز و سرکوبی مواجه می‌شود و در جلسات احساس عدم امنیت شغلی می‌کند.

علائق سیاسی به مثابه علائق آموزش و پژوهشی

در این مقوله تأثیر تداخل میدان سیاست در مسائل علمی و پژوهشی نشان داده می‌شود. به زعم مشارکت‌کنندگان نفوذسیاست بر آموزش آن‌قدر عمیق شده است که در مسائل مختلف پژوهشی و علمی هم اثر گذاشته است. حدود یک سوم مشارکت‌کنندگان در این موضوع اتفاق نظر داشته‌اند. علائق سیاسی به مثابه علائق آموزش و پژوهشی در سیستم آموزش و پرورش براساس شواهد و تجربیات مشارکت‌کنندگان در زیر نشان داده شده است:

جدول ۳

علائق سیاسی به مثابه علائق آموزش و پژوهشی در سیستم آموزش و پرورش

مشارکت‌کننده	نظرات	وضعیت
مشارکت‌کننده ۱	"دخالت در برنامه‌های علمی هم وجود دارد"، "گروهی ترجیح دهند که کار ناقص انجام شود تا از شخص با نگاه متفاوت سیاسی استفاده شود"	مشارکت‌کننده با ۱۲ سال سابقه کار
مشارکت‌کننده ۲	"در همایش‌ها و سخنرانی‌های علمی تداخل وجود دارد و گاهی استفاده از ظرفیت‌های خوب محدود می‌شود"	مشارکت‌کننده با ۱۲ سال سابقه کار
مشارکت‌کننده ۳	"انتخاب سخنران و چیدمان سین برنامه مشکل است"، "همسویی سخنران با جناح حاکم ضروری است"	بازنشسته
مشارکت‌کننده ۴	"کار علمی نباید سیاسی باشد، اما انتخاب سخنران ممکن است به موافقت رسیده یا نشده باشد"	مشارکت‌کننده خانم
مشارکت‌کننده ۵	"تایید یا عدم تایید سخنران بستگی به گرایش‌های سیاسی دارد"	مشارکت‌کننده با ۱۲ سال سابقه کار
مشارکت‌کننده ۶	"گاهی سخنران به دلیل گرایش‌های سیاسی تایید نمی‌شود"	بازنشسته
مشارکت‌کننده ۷	"سانسور در سخنرانی وجود دارد و برخی از حقایق سرپوش می‌گیرد"	مشارکت‌کننده مسئول یکی از انجمن‌های علمی

هم‌تغییری آموزش و سیاست

تداخلات بین آموزش و سیاست می‌تواند تأثیرات گسترده‌ای داشته‌باشد. به‌عنوان مثال، در فرآیند انتصابات مدیران آموزشی، اهداف آموزشی و توسعه‌ی حرفه‌ای ممکن است به تأثیرات سیاسی و انتخاباتی وابسته شوند، به‌طوری که انتخابات و تغییرات مدیریتی می‌تواند بر مسیر رشد و توسعه آموزشی تأثیرگذار باشد. علاوه بر این، در صورتی که مدیران آموزش و پرورش نیاز به حمایت نمایندگان و گروه‌های سیاسی داشته‌باشند، ممکن است برنامه‌ها و اهداف آموزشی متناسب با تمایلات و سیاست‌های این گروه‌ها تغییر کنند. به‌عبارت دیگر، سیاستمداران ممکن است سعی کنند نفوذ خود را در سیستم آموزشی انجام دهند و برنامه‌های آموزشی را به‌نحوی تغییر دهند. مشارکت‌کننده‌ای با ۲۷ سال سابقه کار می‌گوید: «در انتخاب سمت‌های انتصابی، مدیران کل، رؤسای آموزش پرورش مناطق، مدیران مدارس وقتی یک جناحی وارد عرصه سیاسی می‌شود و پیروز می‌شود، حتی گاهی خدمتگزار مدرسه هم تغییر می‌کند».

مشارکت‌کننده دیگری می‌گوید: «آموزش و پرورش برای اینکه بی‌نصیب نماند از حمایت‌های که از طرف نماینده مجلسی برای حوزه‌اش می‌تواند داشته‌باشد. در برابر آن‌ها تمکین می‌کند». گاهی در جاهایی مشاهده می‌شود که این تغییرات موجب کارکرد معکوس آموزش و پرورش می‌شود. در اثر این هم‌تغییری اهداف برنامه‌های آموزش و پرورش جابه‌جا می‌شود. یکی از مشارکت‌کنندگان با ۶ سال سابقه کاری می‌گوید: «آموزش و پرورش به‌عنوان یک نهاد حاکمیتی که متولی استراتژیک‌ترین موضوع کشور یعنی تربیت نسل آینده است و به‌نحوی ضامن بقای جمهوری اسلامی ایران است، وظایف دولت سازی و جامعه سازی را برعهده دارد. این دخالت‌ها و جابه‌جا شدن وظایف و اهداف و برنامه‌ها باعث می‌شود این کارکرد آموزش و پرورش برعکس عمل کند».

ساختار انگلی دوسویه

تحلیل صحبت‌های مشارکت‌کنندگان در این مقوله نشان می‌دهد که ساختار آموزش و پرورش و سیاست در یک وضعیت نامناسب قرار دارند و این ساختار به‌طور کلی نامتوازن و ناهماهنگ است. در واقع، سیاست و آموزش و پرورش به‌صورت بیمارگونه عمل می‌کنند. از یک سوء، سیاستمداران برای حفظ جایگاه خود و پیشبرد اهداف سیاسی خود نیازمند آموزش و پرورش هستند. آموزش و پرورش نیز به‌خصوص برای مسئولان رده‌بالا، برای به‌دست آوردن مناصب و انجام امور، نیازمند حمایت سیاسی هستند. ساختار انگلی دوسویه آموزش و پژوهشی در سیستم آموزش و پرورش براساس شواهد و تجربیات مشارکت‌کنندگان در ادامه نشان داده شده است:

جدول ۴

ساختار انگلی دوسویه آموزش و پژوهشی در سیستم آموزش و پرورش بر اساس شواهد و تجربیات مشارکت‌کنندگان.

شرکت‌کننده	نظرات	وضعیت
شرکت‌کننده ۱ (بازنشسته)	"هر جریانی که براساس انتخابات بر کشور حاکم می‌شود، نوع تفکر و سیاستمداران و مدیرانش بر فرایندها و برنامه‌ها و انتخاب‌ها اثر می‌گذارد."	بازنشسته، مرد، سابقه کار ۲۱ سال
شرکت‌کننده ۲ (مدیر آموزش و پرورش)	"در انتصابات مدیران آموزش و پرورش و سیاستمداران و مدار یکدیگر هستند. از طرف مدیران آموزش و پرورش هم بدون حمایت این جناح‌ها نمی‌توانند به اهداف خود برسند."	مدیر آموزش و پرورش، جنسیت نامشخص، سابقه کار ۲۱ سال
شرکت‌کننده ۳	"شیوه‌گزینش و چیدمان نیرو در ساختار و سلسله مراتب سازمانی می‌تواند بر تدوین و اجرای برنامه تأثیرگذار باشد. این نیروها و مدار جریان‌های سیاسی هستند."	اطلاعات نامشخص
شرکت‌کننده ۴	"وقتی فرد متخصص، فردی که سلسله مراتب مدرسه، اداره و وزارت را طی نکرده باشد در رأس قرار می‌گیرد، آموزش و پرورش دچار مشکل می‌شود. این تأثیر انتصابات به‌خاطر منافع دوسویه است."	اطلاعات نامشخص

شرکت کننده ۵ (خانم)	"احزاب بخشی از حاکمیت هستند و می خواهند سهم خود را از سفره‌ای که حاکمیت پهن کرده بیشتر کنند. از طرف مدیران آموزش و پرورش هم بدون حمایت این جناح‌ها نمی‌توانند به اهداف خود برسند."	اطلاعات نامشخص	وضعیت
شرکت کننده ۶	"بعضی نهادهایی نظامی و اعتقادی و غیر تخصصی نقش نظارتی دارند. وقتی این مراکز تصمیم‌گیری در جاهای مختلف توزیع می‌شود، هر کس به خودش اجازه تصمیم‌گیری در مورد آموزش و پرورش را می‌دهد و از طرف دیگر هم آموزش و پرورش هم ناخواسته تن به خواسته‌های آن‌ها می‌دهد."	اطلاعات نامشخص	وضعیت
شرکت کننده ۷	"وقتی تعداد مراکز تصمیم‌گیری برای آموزش و پرورش زیاد باشد، دخالت در تصمیم‌گیری زیاد می‌شود و سهم‌خواهی زیاد می‌شود. وقتی تعداد مراکز تصمیم‌گیری زیاد شود، انرژی در ستاد تلف و در کف مدرسه خروجی مطلوبی را نخواهیم داشت."	اطلاعات نامشخص	وضعیت

تربیت ایدئولوژیکی سیاست محور

بررسی و تحلیل صحبت‌های مشارکت‌کنندگان نشان می‌دهد با توجه به اینکه با یک نظام ایدئولوژیک روبه‌رو هستیم و نظام سیاسی حاکم به دنبال تداوم ایدئولوژی خود است و یکی از راه‌های حفظ و تداوم و باز تولید نظام و ایدئولوژی حاکم بر آن آموزش و پرورش است، بر این اساس تربیت و جامعه‌پذیر کردن افراد بر مبنای سیاست‌های ایدئولوژیکی حاکم شکل می‌گیرد. نظام سیاسی جهت‌دستی یابی به اهداف مذکور به دخالت در امور آموزش و پرورش می‌پردازد.

آموزش و پرورش رها شده

تحلیل یافته‌ها نشان داد دخالت‌های بسیار زیاد سیاست در آموزش و پرورش حواشی را به وجود می‌آورد که منجر به رهاشدگی برنامه‌های آموزش و پرورش شده‌است. امروزه به دلیل حواشی بسیار زیادی که آموزش و پرورش دارد، مسائل اصلی آموزش و پرورش تا حد زیادی فراموش شده‌اند. دخالت‌ها در آموزش و پرورش منجر به این می‌شود که تمام وقت مسئولین مربوطه صرف پرداختن به حواشی بی‌اساس شده‌است:

جدول ۵

بررسی مشکلات آموزش و پرورش

شرکت کننده	نظر	وضعیت
۱	آموزش و پرورش باید تحت مسئولیت متولی تربیت رسمی کشور باشد و دستگاه‌های دیگر باید به آن کمک کنند.	مرد، ۶ سال سابقه کار
۲	مدیران و وزیر آموزش و پرورش به حواشی و مسائل بیرونی و حفظ قدرت خود درگیر شده‌اند و دیگر نمی‌توانند وظایف خود را به درستی انجام دهند.	خانم
۳	نظام نمی‌خواهد به مسائل آموزش و پرورش توجه کند.	مرد، ۱۳ سال سابقه کار
۴	سهم آموزش و پرورش از رسانه ملی کم است و باعث دوری آموزش و پرورش از اهداف و برنامه‌ها می‌شود.	نامشخص
۵	ساختار آموزش و پرورش ساختار فرد محوری دارد و ذائقه افراد برنامه‌ها را تعیین می‌کند، که این امکان را برای برنامه‌ریزی بلندمدت سلب می‌کند.	نامشخص
۶	کارهای گذشته نیمه کاره باقی می‌ماند و کارهای جدید انجام می‌شود.	مرد، ۲۱ سال سابقه کار
۷	نظام آموزش و پرورش برنامه‌ریزی خوبی ندارد و به تناسب نیازها و واقعیت‌های کشور پاسخ نمی‌دهد.	نامشخص
۸	باید به کارکنان و معلمان اهمیت داده شود و شرایط آن‌ها بهبود یابد.	خانم، ۱۰ سال سابقه کار

جدول ۶

توصیف دخالت سیاست در آموزش و پرورش

شماره	توصیف دخالت سیاست در آموزش و پرورش	وضعیت
۱	تمام کارها و انتخاب‌ها سیاسی شده‌است.	نامشخص
۲	دخالت سیاست در امور مدیریتی و تقسیم مدارس وجود دارد.	مرد، ۲۷ سال سابقه کار
۳	انتصابات مدیریتی صرفاً بر اساس دستورات سیاسی انجام می‌شود.	مرد، ۲۶ سال سابقه کار
۴	دخالت‌های سیاسی در امور آموزش و پرورش بسیار گسترده‌است.	نامشخص
۵	دخالت سیاست در امور آموزش و پرورش بسیار قوی است و به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم اتفاق می‌افتد.	خانم، ۲۸ سال سابقه کار
۶	آموزش و پرورش به‌عنوان یک لقمه چرب و نرم در نگاه سیاستمداران است.	بازنشسته

آموزش و پرورش بدون حد و مرز

بررسی این مقوله نشان می‌دهد از عوامل تداخل میدان سیاست در آموزش و پرورش مشخص نبودن حد و مرزها است. در ساختار آموزشی، در برنامه و محتواها بی‌حد و مرز بودن آموزش دیده می‌شود. وقتی ساختارها و برنامه‌ها مشخص نباشند، کنشگران سیاسی هم به خود اجازه دخالت می‌دهند. این در حالی است که اگر آموزش و پرورش به‌صورت تخصصی برنامه‌های بلند مدت خودش را مستقر می‌کرد و حد و مرزها اصلی را مشخص می‌کرد با تغییر ساختار سیاسی دیگر شاهد دخالت‌های گسترده نبودیم. یکی از مشارکت‌کنندگان خانم با ۱۶ سال سابقه کار می‌گوید: «آموزش و پرورش خانه‌ای است که حریم ندارد وقتی کسی از بیرون می‌آید و یک مهره را جابه‌جا می‌کند. آموزش و پرورش صاحب ندارد و بی‌در و پیکر است». مشارکت‌کننده دیگر می‌گوید: «ما در آموزش و پرورش برنامه ریزی نداشته‌ایم و حدود و ثغور برنامه‌ها را تدوین نکرده‌ایم». آموزش و پرورش بی‌حد و مرزهای خودش را تعریف نکرده باشد و از طرف دیگر شرایط مهیا برای دخالت سیاسیون منجر به دخالت‌های گسترده می‌شود. وقتی حد و مرز مشخص نباشد و آموزش و پرورش یک جنبه عمومی پیدا می‌کند که همه فکر می‌کنند می‌توانند در مورد آن تصمیم بگیرند. یکی از مشارکت‌کنندگان با سابقه کار ۱۸ ساله می‌گوید: «دلیل این دخالت‌ها عدم تعریف حد و مرزها است که اجازه مداخلات تعریف شده را می‌دهد».

شایستگی در حاشیه

در آموزش و پرورش در مراحل و مراتب مختلف شایستگی و توانایی‌های افراد در نظر گرفته نمی‌شود. از جمله در تعریف جایگاه‌ها و طبقات مختلف، در گزینش و انتخاب نیروهای توانمند، در انتصابات پست‌های مدیریتی و گاهی می‌توان مشاهده کرد افراد به‌خاطر مسائل صرفاً سیاسی و وابستگی‌های خاصی انتخاب می‌شوند. یکی از موارد و مفاهیم در این رابطه عدم تعریف جایگاه‌های متناسب با توانایی است.

دخالت فراگیر

بررسی این مقوله نشان می‌دهد، دخالت میدان سیاست در آموزش و پرورش بسیار گسترده و همه‌جانبه است و تقریباً تمامی مشارکت‌کنندگان این موضوع را تایید کرده‌اند. دخالت در همه ابعاد، در همه سطوح و توسط گروه‌های مختلف انجام می‌گیرد، بررسی وضعیت آموزش و پرورش نشان می‌دهد که تغییرات گسترده در سطوح مختلف مدیریتی نشئت گرفته از دخالت گروه‌های مختلف سیاسی و در جهت منافع شخصی و گروهی می‌باشد. مشارکت‌کننده‌ای مرد می‌گوید: «دخالت احزاب و گروه‌های سیاسی زیاد است».

پیامدها

ناتوانی سوژه‌ها

در این بخش به پیامدهای تداخل سیاست در آموزش پرداخته خواهد شد. بررسی گزاره‌های مشارکت‌کنندگان در این مقوله نشان می‌دهد سوژه‌ها به‌عنوان نیروهای انسانی درگیر در سیستم آموزشی توانایی خود را از دست می‌دهند و به‌دنبال آن ناکارآمدی در بخش‌های مختلف شکل می‌گیرد. ناتوانی سوژه‌ها و به‌دنبال آن نداشتن شایستگی برای تربیت افراد و دور شدن از اهداف اصلی آموزش و پرورش از آثار این پیامد می‌تواند به حساب آید. دخالت سیاست باعث می‌شود که آموزش و نیروی انسانی که آموزش می‌دهد نتواند کارکرد مناسبی داشته‌باشد.

یأس و سرخوردگی

از پیامدهای تداخل میدان سیاست در آموزش، یأس و سرخوردگی است، این یأس و سرخوردگی منجر به دل زدگی کنشگر آموزشی، بی‌انگیزی، احساس نارضایتی معلمان و دل‌سردی می‌شود.

انحرافات آموزشی

مشارکت‌کنندگان معتقدند دخالت کنشگران منجر به انحرافات آموزشی شده‌است. فاصله گرفتن از اهداف و برنامه‌های آموزش و پرورش، نادیده گرفتن ظرفیت‌های آموزشی، عدم سرمایه‌گذاری در آموزش، آسیب‌های اجتماعی و اخلاقی و ورودی و خروجی بی‌کیفیت از آسیب‌های انحرافات آموزشی می‌باشد. یکی از انحرافات در سیستم آموزشی، به وجود آمدن نابهنجاری است، این نابهنجاری‌ها خودش را در خروجی آموزش و پرورش بهتر نشان می‌دهد، وجود آسیب‌های اجتماعی از جمله این موارد است.

اضطراب نظارت

در این مقوله یکی دیگر از پیامدهای تداخل سیاست از میان صحبت‌های مشارکت‌کنندگان بررسی می‌شود. پیامدی که از دخالت نهادهای نظامی، دینی و نظارتی به وجود می‌آید و این نهادهای نظارتی سیستم آموزش و پرورش را از مسیری که دارد منحرف می‌سازد. از جمله احساس ترس و وحشتی که می‌تواند ایجاد کند. وقتی ترس و وحشت ایجاد شد سیستم کارایی خود را از دست می‌دهد. یکی از مشارکت‌کنندگان بازنشسته می‌گوید: «افراد می‌ترسند در مقابل مسئول نهادهای نظارتی مطالب خود را بیان کند». مشارکت‌کننده دیگری می‌گوید: «وقتی افراد از نهادهای نظارتی بترسند اتفاقاً این نظام سیاسی است که آسیب می‌بیند». مشارکت‌کننده‌ای می‌گوید: «در حالی که دخالت نهادهای نظامی و دینی باعث می‌شود یک ملت هراسی ایجاد شود و مردم بیشتر هراس دارند تا بتوانند کاری انجام دهند». در واقع می‌توان گفت این ترس و وحشت که به عملکرد اثر می‌گذارد یکی از دلایل‌اش این است که فرد امنیت شغلی ندارد و وقتی فرد امنیت شغلی نداشته‌باشد به تبع بر کارکرد و عملکرد سازمانی او تأثیر می‌گذارد. یکی از مشارکت‌کنندگان در این رابطه می‌گوید: «حضور نهادهای نظارتی و اعتقادی منجر به این می‌شود که افراد یک حالت عدم امنیت شغلی پیدا کنند».

هویت زدایی کنشگران آموزش

بررسی گزاره‌های مصاحبه‌شوندگان نشان می‌دهد یکی از پیامدهای تداخل میدان سیاست عدم جامعه‌پذیری مناسب و ناتوانی در شکل دادن به هویت‌های افراد است. سیستم ناکارآمد آموزش که نتیجه تداخل سیاست می‌باشد منجر به ناتوانی افراد از یادگیری مهارت‌های لازم زندگی اجتماعی می‌شود و این امر منجر به تضادها و تعارض‌های زیادی در هویت‌های دینی، ملی و اجتماعی افراد به وجود می‌آورد و گاهی افراد دچار بحران‌های هویتی می‌شوند. یکی از مشارکت‌کنندگان بازنشسته می‌گوید: «در جامعه از هویت و شخصیت افراد دور شده‌ایم، نتوانستیم هویت‌سازی کنیم و شخصیت افراد را به‌طور صحیح بسازیم». دخالت سیاست باعث شده مدیرانی بر سر کار بیایند که هویت‌های افراد را براساس تفکرات و ایدئولوژی خودشان شکل دهند که این هویت‌ها گاهی با هویت‌های ملی، دینی و محلی در تعارض است و مشکلاتی را برای افراد جامعه به وجود می‌آورد و گاهی افراد و دانش‌آموزان را دچار بحران‌های هویتی می‌کند. یکی از مشارکت‌کنندگان ۲۷ سال سابقه کار می‌گوید: «هر حزب و گروهی که سرکار می‌آید، فارغ از صلاحیت‌های تخصصی و حرفه‌ای افراد، آدم‌ها سر پست‌ها و مسئولیت‌های گمارده می‌شوند، دو تا چالش به وجود می‌آید یکی اینکه اثبات کند بی‌هویت هستیم و شما می‌خواهید که آن‌ها برای تفکرات سیاسی و جناحی شما کار را انجام دهیم». در نتیجه این سیاست‌ها افراد به‌خوبی مهارت‌های زندگی را یاد نمی‌گیرند و برای زندگی آینده به‌خوبی جامعه‌پذیر نمی‌شوند. یکی از مشارکت‌کنندگان با ۳۰ سال سابقه کار می‌گوید: «اولین پیامد این است که افراد خوب آماده نمی‌شوند برای بر عهده گرفتن نقش‌های اجتماعی». مشارکت‌کننده دیگری می‌گوید: «افراد آن‌گونه که باید آماده شوند، مهارت‌های زندگی، مهارت‌های سیاسی را فرا نمی‌گیرند».

آسیب‌های آموزش سیاسی

واکاوی صحبت‌های مشارکت‌کنندگان یکی از نتایج دخالت سیاست در آموزش نامناسب را نشان می‌دهد. در اینجا به تعدادی از این آسیب‌ها از جمله برون‌داد و خروجی آموزش و پرورش - تفرقه - افت کاری - آسیب‌های اجتماعی و روانی - خروجی‌های آموزشی - دوری از اخلاق - تربیت نیروی ناکارآمد - ناتوانی در خواندن و نوشتن و وجود مدارس نامناسب از لحاظ فضای فیزیکی خواهیم پرداخت.

جدول ۷

پیامدهای یأس و سرخوردگی در آموزش

شرکت‌کننده	نظرات	وضعیت
مشارکت‌کننده ۱	"تغییرات صرفاً سیاسی باعث یکسری دلزدگی و دلسردی در آموزش و پرورش شده‌است. دل زدگی و سابقه کار: ۳۰ سال دلسردی در نیروهای کارآمد آموزش و پرورش دیده می‌شود".	سابقه کار: ۳۰ سال
مشارکت‌کننده ۲	"وقتی آزادی معلمان جدی گرفته نشود، انتظار هیچ نوعی پیشرفت و خلاقیتی در کار نباشد، نه از سوی معلمان و نه از سوی دانش‌آموزان یک دلسردی را به وجود می‌آورد، این دلسردی و خشکی یکی از آفت‌های است که دامن آموزش و پرورش را الان هم گرفته است".	جنسیت: مرد
مشارکت‌کننده ۳	"یکی از پیامدهای دخالت این است که آدم‌هایی که توانایی ندارند، مثلاً فردی که وقتی به واسطه حزب سیاسی به قدرت می‌رسد، در حالی که اشتیاق و برنامه‌ای برای خدمت کردن ندارد".	پست: مدیر میانی آموزش و پرورش
مشارکت‌کننده ۴	"دلسردی و بی‌انگیزگی در سیستم منجر به نارضایتی از وضعیت موجود می‌شود که اگر به همین شکل رها شود، منجر به تعارضات می‌شود که می‌تواند در آینده به درگیری و آشوب‌های در جامعه منجر گردد."	وضعیت: مشارکت‌کننده
مشارکت‌کننده ۵	"وقتی دخالت صورت می‌گیرد معلمان به‌مرور احساس نمی‌کنند دارای یک هویت آموزشی مستقلی هستند می‌توانند با اتکا به دانش و خلاقیتشون کلاسشون را اداره کنند".	نامعلوم

شماره شرکت کننده	نظرات	وضعیت (جنسیت، سابقه کار، پست)
۱	"این سیستم آموزش و پرورش نشان می‌دهد که تمام تصمیماتی که در آموزش و پرورش اتخاذ می‌شود و ناشی از دخالت‌های سیاسی هستند، خروجی مفیدی که به نفع کشور باشد ندارد."	مرد
۲	"هر جا که سیاست وارد آموزش و پرورش می‌شود، ما نتیجه‌ای مناسب و درخور نداشته‌ایم."	زن (۲۸ سال سابقه کار)
۳	"یکی از آسیب‌های آموزشی سیاسی، افت کیفیت و کمیت در امور آموزش و پرورش است که در شاخص‌های نامشخص مختلف قابل مشاهده است."	نامشخص
۴	"دخالت سیاست منجر به کاهش کارایی حداقل در جنبه‌های کیفی مانند میزان قبولی، میانگین نمرات و نرخ ترک تحصیلی می‌شود."	نامشخص
۵	"آسیب‌های اجتماعی و روانی در جامعه از جمله نتایج این نوع آموزش و پرورش سیاسی هستند."	نامشخص
۶	"نهادهای تربیتی در آموزش و پرورش باید به تربیت اخلاقی کودکان بپردازند، اما دخالت سیاست از این هدف دور کرده است."	مرد (۱۶ سال سابقه کار)
۷	"در بعضی از مناطق، آموزش‌دیدگان از لحاظ تحصیلی با افت قابل توجهی مواجه می‌شوند و در بعضی مکان‌ها دانش‌آموزان ناتوان از خواندن و نوشتن می‌شوند."	نامشخص
۸	"در این استان هنوز مدارس کپری وجود دارد."	نامشخص

حذف اجباری و اختیاری

مشارکت‌کنندگان در این مقوله به فضای حاکم بر سیستم و ساختار آموزش و پرورش اشاره می‌کنند. تداخل سیاست منجر به حذف افراد در سیستم می‌شود. در واقع افراد به دو شکل در این سیستم حذف می‌شوند. یا فرد در فضای که قرار می‌گیرد انقدر او را وارد موضوعات حاشیه‌ای می‌کنند که فرد بی‌انگیزه و خودبه‌خود از سیستم خارج می‌شود و یا بدون هیچ دلیلی و با استفاده از قدرت او را از سیستم و ساختار برنامه ریزی و تصمیم سازی حذف می‌کنند. یکی از مواردی که از نظر مشارکت‌کنندگان منجر به خروج افراد از سیستم به‌نوعی به‌ویژه از سیستم ستادی برنامه ریزی و تصمیم گیری می‌شود فضای سیاسی سرکوب گر است که دلیل خروج غیر ارادی افراد است.

بحث و نتیجه‌گیری

تجزیه و تحلیل داده‌های میدانی منجر به شناسایی شانزده مقوله شد. مقوله هسته‌ای نهایی که نتیجه تلفیق و یکپارچه‌سازی مقولات پژوهش است، به‌عنوان آموزش به‌عنوان اسب راهبردی سیاست تعریف شده‌است. در واقع، میدان آموزش به‌طور مطیعانه و فرمانبردارانه میدان سیاست عمل می‌کند، به‌گونه‌ای که می‌توان از تصویرسازی اسب راهبردی در رابطه با سیاست استفاده کرد. شانزده مقوله نشان می‌دهند که سیاست به‌طور کامل میدان آموزش را کنترل می‌کند و از آموزش برای دستیابی به منافع خود بهره می‌برد. این تحلیل براساس روش گراند تئوری صورت گرفته است و تأییدیه از مشارکت‌کنندگان در فرآیند کدگذاری و دستیابی به الگوهای پارادایم دریافت کرده است. در زیر به برخی از زمینه‌هایی که منجر به سلطه بی‌چون و چرایی سیاست بر آموزش شده‌است، اشاره می‌شود:

۱. تداخل سیاست: در برخی موارد، مداخلات سیاست در فرایندهای علمی و پژوهشی به وجود می‌آید. به‌عنوان مثال، عدم استفاده از نیروهای متخصص در برنامه‌های علمی به‌دلیل تفاوت در دیدگاه‌ها از جمله مداخلات سیاستی است.

۲. نیاز به چارچوب صحبت و محتوا: استفاده از پژوهشگران، به‌ویژه در رشته‌های علوم انسانی، نیازمند یک چارچوب صحبت و محتوای مشخص است که توسط متخصصین مورد تأیید قرار گیرد. این مسئله می‌تواند از تأثیرگذاری‌های سیاستی جلوگیری کند.

۳. تغییر ساختار سیاست و آموزش: دخالت در آموزش و پرورش منجر به تغییرات سیاستی و آموزشی می‌شود. برقراری یک ساختار ناپایدار بین سیاست و آموزش و وجود زمینه‌های بی‌شماری برای جلب منافع سیاسی و حزبی، به‌همراه نیاز کنشگران آموزش و پرورش در به‌دست گرفتن مسئولیت‌های حکمرانی آموزشی، باعث تداخل سیاست و آموزش می‌شود.
۴. عدم استقلال آموزش و پرورش: عدم استقلال آموزش و پرورش و عدم تعریف مرز و حد مشخص در ساختار و برنامه‌های آن منجر به تغییرات گسترده در ساختار و محتوا در دوره‌های مختلف سیاسی می‌شود. این موضوع باعث می‌شود که افراد شایسته و متخصص کنار گذاشته شوند و ساختار سیاست‌زده آموزش و پرورش فرصت برابری برای بروز شایستگی‌ها و نخبگان را سلب کند.
۵. عدم تعریف حد و مرز: در آموزش و پرورش، تعریف دقیقی از حد و مرزها وجود ندارد که سیاستمداران نتوانند به‌راحتی در آن مداخله کنند. در این شرایط، افراد متخصص و مدیران کارآزموده به حاشیه رانده می‌شوند.
- سوگیری جنسیتی در آموزش و پرورش باعث تبعیض و عدم دیده شدن زنان در برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری‌ها می‌شود. این موضوع منجر به عدم طراحی برنامه‌های متناسب با نیازها و مسائل زنان و دختران شده‌است.
- اگر با استفاده از مفاهیم بوردیویی به بررسی یافته‌ها بپردازیم، می‌توانیم ببینیم که وجود سرمایه‌های مختلف فرهنگی، نمادین و به‌خصوص سرمایه اجتماعی در میدان آموزش، موجب طمع ورزی کنشگران سیاسی شده‌است و بستر مناسبی را برای تداخل میدان سیاست فراهم کرده‌است. به‌عبارت دیگر، می‌توان از بازتولید سلطه و خشونت نمادین در نظام آموزش و پرورش صحبت کرد. خشونت نمادین، نوعی از خشونت است که با همدستی ضمنی کسانی که این خشونت بر آن‌ها اعمال می‌شود و نیز کسانی که آن‌را اعمال می‌کنند، انجام می‌شود؛ زیرا هر دو گروه، نسبت به اعمال آن، آگاهی ندارند. خشونت نمادین خشونتی است که به‌وسیله زبان و آموزش بدون اینکه فرد بفهمد بر او اعمال می‌شود و فرد آن را می‌پذیرد. به زعم مشارکت‌کنندگان در این خشونت، در مقوله‌های تربیت ایدئولوژیکی سیاست محور، سوگیری جنسیتی، سیاست همه‌کاره و محتوای ایدئولوژیکی به‌خوبی نشان داده شده‌است.
- به‌طور کلی، بررسی مقایسه‌ای یافته‌های تحقیق با ادبیات نشان می‌دهد که کنشگران میدان سیاست جهت بقا و حفظ خود و کسب منفعت در رقابت با کنشگران میدان آموزش به‌دنبال تسلط از طریق دخالت و کنترل در ساختار و محتوا می‌باشند

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده‌است.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

References

- Bahramitash, R., & Salehi Esfahani, H. (2017). Socioeconomic Inequality in Education in Iran. *World Development*, 94, 358-372.
- Farzanegan, M. R., & Gholipour, H. F. (2020). Inequality of Educational Opportunities in Iran. *International Journal of Educational Development*, 75, 102097.
- Hajimirzaei, F. (2019). Evaluation of the Educational System in Iran. *Journal of Education and Development*, 4(2), 123-137.
- Khanban, Z. (2016). *Cultural policy of Mohammad Reza Shah's government in education (1961-1971): Extracurricular activities in schools* Master's thesis, Alzahra University, Faculty of Literature, Languages, and History, Department of History].
- Mohammadi, A. (2016). Investigating the impact of government educational policies during 1981-2001 on the quality of education in Iran. *Journal of Educational Research*, 6(2), 175-194.
- Nedjat, S. (2019). The Impact of High-Stakes Examinations on Student Well-Being. *Iranian journal of psychiatry and behavioral sciences*, 15(4).
- Nikpay, M. (2009). *Comparative study of the characteristics of primary education in Iran, Germany, and Malaysia* Master's thesis, Allameh Tabatabai University, Faculty of Psychology and Educational Sciences].
- Sadeghi, F. (2020). Political Manipulation of Education in Iran. *Iranian Studies*, 53(2-3), 319-339. <https://doi.org/10.1080/00210862.2019.1706892>
- Saei, A., Qarakhani, M., & Momeni, F. (2012). Government and education policy in Iran from 1981 to 2009. *Social Sciences Quarterly*, 19(56), 117-166.